

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

22 Ista locos distinguit & ordinat ecclesiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

inferioris gradus, solum episcopi sui iudicium tantummodo postulandum a sit.

C. IX. ¶ Minorum sententia, majores damnare non valent.

Idem Nicolaus ead. epist.

IN b tantum hanc presumptionem sancti Patres apud Chalcedonem detestati sunt, ut Dioscorum Alexandrinum Antistitem inter cetera, idcirco potissimum sine ulla restitutione damnaverint, quia in contumacia i permanens erga primam sedis Romanæ privilegium, resistere a suis superstitionibus, ut servaretur a prima sede Apostolica, noluit: & ponens * in caelo os suum, & lingua ejus transeunte super terram, excommunicationem in S. Leonem Papam dicitur, ita ut in sententia contra ipsum prolata, hoc videantur memorare præcipue, dicentes: [Quoniam secundis excessibus priorem iniquitatem valde transcendit. Præsumpsit enim & excommunicationem dicere adversus sanctissimum, & beatissimum archiepiscopum magnæ Romæ Leonem.] Numquid ibi legitur inquisitionem fuisse factam, utrum iuste, an iniuste ipsam Dioscorum excommunicationem dicitur? Non plane: sed absque omni controversia hoc in eo ulti sunt: quia cum esset inferior, potiorum quibuslibet conatus est laedere contumelias, teste Anatolio Constantinopolitano præfule: qui dicit e [Propter fidem non est damnatus Dioscorus: sed quia excommunicationem fecit domino Archiepiscopo Leoni.]

i ¶ In contumacia] Hinc usque ad verb. ponens, addita sunt ex originali.

DISTINCTIO XXII

¶ Via ergo major à minori iudicari non debet, videndum est, quæ inter ceteras ecclesias, primum locum, quæ secundum, vel tertium obtineat. Romana ecclesia (sicut supra dictum est) primum locum inter ceteras obtinet: Alexandria secundum, Antiochena ecclesia tertium ab ea locum accepit.

C. I. ¶ Romana ecclesia ceterarum primatum tenet.

Vnde Nicolaus Papa I. [d. scribit Mediolanensibus per Petrum Damianum legatum suum.

Omnes e sive patriarchii cujuslibet apices, sive metropolitani primatus, aut episcopatum cathedras, vel ecclesiarum cujuslibet ordinis dignitates instituit Romana ecclesia. Illam verò solus ille fundavit, & super petram fidei mox nascentis erexit, qui beato æternæ vitæ clavigeri terteni simul & cœlestis imperii jura commisit. Non ergo quilibet terrena sententia, sed illud verbum, per quod constructum est cœlum, & terra; per quod denique omnia condita sunt elementa, Romanam fundavit ecclesiam. Illius certè privilegio fungitur, illius auctoritate fulcitur. Vnde non dubium, quia quisquis cuilibet ecclesie jus suum detrahit, injuriam facit. Qui autem Romanæ ecclesie privilegium ab ipso summo omnium ecclesiarum capite traditum auferre conatur, hic proculdubio in hæresim labitur; & cum ille vocetur injustus, hic est proculdubio dicendus hæreticus. Fidem quippe violat, qui adversus illam agit, quæ mater est fidei: & illi contumax invenitur, qui eam cunctis ecclesiis prætulisse cognoscitur. & infra. ¶ Vnde & ipse S. Ambrosius se in omnibus sequi magistratam sanctam Romanam profiteretur ecclesiam.

C. II. ¶ Non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Romana ecclesia primatum accepit.

a al. præstantium. b Poly. l. i. tit. 20. Anselm. l. 2. cap. 65. Ivo p. 3. c. 8. Pand. 4. c. 6. & 7. * Psal. 72. c. In concilio Chalcedonen. actioe 3. d. junior. Anselm. l. 1. c. 63. al. 64.

Uero Anacletus servus Christi Iesu ad omnes episcopos, epistola 3. c. 3.

Acrosancta a Romana, & Apostolica Ecclesia non ab Apostolis, sed ab ipso Domino salvatore nostro primatum obtinuit: & eminentiam potestatis super universas ecclesias, ac totum Christiani populi gregem assecuta est: sicut ipse B. Petrus Apostolo dixit b: [Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalent adversus eam; & tibi dabo claves regni cœlorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cœlis.] Adhibita e est etiam societas in eadem Romana urbe beatissimi Apostoli Pauli, vasis electionis, qui uno die, unoque tempore gloriosa morte cum Petro sub principe Nerone agonizans conatus est, & ambo sanctam ecclesiam Romanam consecraverunt, aliusque omnibus urbibus in universo mundo sua presentia, atque venerando triumpho prætulērunt. Et licet pro omnibus allidua apud Deum omnium Sanctorum essendatur oratio; his tamē verbis Paulus beatissimus Apostolus a Romanis proprio chirographo pollicetur, dicens. [Testis enim mihi est Deus, cui servo in spiritu meo in Evangelio filii ejus, quod sine intermissione memoriam vestri facio scriptis in orationibus meis.] ¶ Prima e ergo sedes est cœlesti beneficio Romanæ ecclesie, quam (ut memoratum est) beatissimi Petrus, & Paulus suo martyrio consecraverunt. Secunda autem sedes apud Alexandriam, B. Petri nomine à Marco ejus discipulo atque Evangelista consecrata est: quia i & ipse in Ægypto primum verbum veritatis directus à Petro prædicavit, & gloriosum suscepit martyrium; cui venerabilis successit Abilius. Tertia verò sedes apud Antiochiam ejusdem, id est, beati Petri Apostoli nomine habetur honorabilis, quia illic priusquam Romam veniret, habitavit, Ignatium episcopum constituit; & illic primum nomen Christianorum novellæ gentis exortum est, & post pauca. f ¶ Inter beatos Apostolos quædam fuit discretio g potestatis, & licet omnes essent Apostoli, Petro tamen à Domino concessum est (& ipse inter se id ipsum voluerunt) ut reliquis omnibus præfere Apostolis, & Cephas 2 id est caput & principium teneret Apostolatus, qui & eandem formam suis successoribus, & reliquis 3 episcopis tendendam tradiderunt. Et non solum hoc in novo testamento est constitutum, sed etiam in veteri fuit: unde scriptum h est: [Moses, & Aarōn in sacerdotibus ejus] id est, primi inter eos fuerunt, & post pauca. ¶ Hac verò Apostolica i sedes, cardo, & caput (ut prædictum est) omnium ecclesiarum à Domino, & non ab alio est constituta, & sicut cardine ostium regitur, sic hujus sanctæ sedis auctoritate omnes ecclesie (Domino disponente) reguntur.

i ¶ Quia] Hinc usque ad verb. Tertia, addita sunt ex originali: quemadmodum & alia nonnulla.

2 ¶ Cephas] In Evangelio Joannis c. 1. Cephas (quæ nō Syriaca est) exponitur x̄p̄s quod Græcè petram significat idg, docet etiam B. Hieronymus in comm. epist. ad Galatas, cap. 2. neque credendum est ignorasse Anacletum: sed voluisse eam denominationem ad Græcam linguam eo tempore nōtissimam referre. Quod fecit Cyrillus Hierosolymitanus, catechesi decima, in nomine, hinc non modo hebraicam, sed etiam græcam illi etymologiam tribuens.

a Lib. 3. de sacramentis, cap. 1. In præfatone concilii Nicæni. Polycarp. l. i. tit. 2. Ansel. l. 1. cap. 2. & 26. Pamorm. lib. 2. cap. 2. b Matth. 16. c sup. dist. 21. cap. quam via. & Roman. l. 1. Pamorm. l. 4. cap. 5. f Polyc. lib. 2. tit. 1. Ansel. lib. 1. cap. 6. Euseb. l. 1. cap. 199. Ivo part. 5. cap. 166. g al. discretio, & hinc h. Pfah. 2. i Polyc. l. 1. tit. 2. Ansel. l. 1. c. 2. Ivo part. 5. cap. 166. Burch. l. 1. cap. 294.

Atque hoc ipsum nomen Cephæ, Opacius Aster, antiquus, & probatus auctor, quem Hieronymus, & Augustinus magni faciunt, libro secundo, eodem modo, quo Anacleus, accepit, his utem verbis: Igitur negare non potes, scire te in urbe Roma, Petro primo cathedram episcopalem esse collatam: in qua sederit omnium Apostolorum caput Petrus: unde & Cephæ appellatus est. Et Isidorus lib. 7. Etym. cap. 9. sic de Petro legitur: Cephæ dictus, eo quod in capite sit constitutus Apostolorum. Et Quia enim græcè caput dicitur. Verum apud Burchardum & Ivonem sic habetur: ut reliquis omnibus præfuit Apostolus Cephæ, id est, ut Petrus principatum teneret Apostolatus.

¶ Et reliquis In originali est, & originalis Apostolice episcopis. Hac auctoritate Alexandria ecclesia secundum à prima locum haberi censetur. Sed postea in Constantinopolitana synodo ecclesia Constantinopol. secundum à sede Apostolica locum accepit.

C. III. ¶ Secundum à Romano Pontifice Constantinopolitana obtrinet locum.

Unde in eadem synodo, id est, Constantinop. i. c. s. ita constitutum est.

Constantinopolitana civitatis episcopum habere oportet primatus honorem post Romanum episcopum: propterea quod sit nova Roma.

¶ Canon hic ex iis est, quos Apostolica Romana sedes à principio, & longo post tempore non recepit: quod ex epistola s. aliaz s. Leonis Papa primi ad Anatolium Constantinopolitanum, & alius eiusdem epistolæ facit est curvi cognoscere: nempe, ex duabus epistolis Leonis noni, una ad versus presumptiones Michaelis, & Leonis, cap. 25. altera ad eundem Michaelem. Sed multo clarior ex B. Gregorii epistola s. lib. 6. ad Eulogium Alexandrinum, & Anastasium Antiochenum: atque ex epistola Nicolai primi ad Michaelem Imperatorem, que incipit, Proposueramus. Quamquam Constantinopolitani episcopi, Imperatorum potentia freti, secundum locum Patriarchalium sedium sibi usurparunt: id, eandem pacem, & tranquillitatis causam sibi ipsi concessum, sicut in cap. antiqua, de privileg. Innocentius Papa III. declarat.

C. IIII. ¶ Apostolica sedi Constantinopolitanam consuevit esse subiectam.

Item Gregorius Ioanni episcopo Syracusano, lib. 7. epist. 63.

De Constantinopolitana ecclesia quod dicunt, quis eam dubitet sedi Apostolicæ esse subiectam? quod & D. piissimus Imperator, & frater noster Eusebius iustitiam civitatis episcopus assidue profitentur. Tamen si quid boni, vel ipsa, vel altera ecclesia habet, ego & minores meos, quos ab illicitis prohibeo, in bono imitari paratus sum. Stultus est enim, qui in eo se primum existimat, ut bona, quæ viderit, discere contemnat. Idem eadem, epist. 64. Nam, quod Primas Byzantenus sedi Apostolicæ dicit se subijci, si qua culpa in episcopis invenitur, nescio quis e ei subiectus non sit: cum verò culpa non exigit, omnes secundum rationem humilitatis æquales sumus.

Hoc caput sumptum est, ex duabus epistolis eadem Ioanni episcopo Syracusano scriptis: sed in epist. 63. ex qua accepta est prior pars, agitur de Constantinopolitana ecclesia: in sequenti verò 64. agitur de Primatibus Byzantensis provincie Africa, non autem Constantinopolitano, quod videtur, & Gratianus, & Anselmus, apud quem eodem modo legitur, voluisse, adducti fortasse summa illa, que præposita est epistola Gregorii. Auctor quidem glossa, quod Gratianum putavit, sensisse, aperte exposuit.

a Ex prisca versione. Polyb. l. 2. tit. 22. b Ansel. l. 2. cap. 66. c al. et episcopos subiectus.

C. V. ¶ Constantinopolitanus episcopus auctoritate Romani Pontificis deponitur.

Item Gelasius Papa I. ad Eusebium magistrum legationis.

Quæ traditio majorum, Apostolicam sedem in iudicium vocant? An secunda sedis Antistes, & tertius, ceterique bene sibi conscii sacerdotes depelli debuerunt, & qui religionis extitit inimicus, depelli non debuit? Viderint ergo, si alios habent canones, quibus suas inoprias exequantur. Ceterum isti, qui sacri, qui ecclesiastici, qui legitimi celebrantur, sedem Apostolicam ad iudicium vocare non possunt, & Constantinopolitana civitatis episcopus, quæ utiq; per canones inter sedes nullum nomen accepit, in communionem recidens perfidiorum, non debuit submoveri?

C. VI. ¶ Constantinopolitana ecclesia secundum à Romana obtrinet locum.

Item ex 6. synodo sub Iustiniano congregata, cap. 36.

Renovantes 1 sancti Constantinopolitani decreta concilii, perimus h, ut Constantinopolitana sedes similia privilegia, quæ superior 2 Roma habet, accipiat, nec non 3 in ecclesiasticis rebus magnificentior, ut illa: sed hæc secunda post illam existens, prius quàm Alexandria sedes numeretur, deinde Antiochena, & post eam Hierosolymitana.

Hinc datur intelligi, quod Alexandria ecclesia de secunda facta sit tertius, & Antiochena de tertius quarta, nisi forte quis duas contendat esse secundas, ut Constantinopolitanam, & Alexandrinam parem sua dignitatis velit locum obtinere.

1 ¶ Renovantes Hic agitur de quinto illo canone primæ synodi Constantinopolitanae, de quo supra ead. c. Constantinopolitana, dictum fuit. Et quod attinet ad omnes hos canones, quæ sexta synodo tribuuntur, videnda est notatio ad c. sextam, supra. 16. dist.

2 ¶ Superior Ita habetur in aliquot vetustis exemplaribus: nam in vulgatis erat, inferior. Græcè est, ἡ ἄνω ἑκκλησία, id est, antiquioris & senioris Romæ, ut in ca. proximo. Omnino autem caput hoc longè brevius est in hac versione, quam in græco exemplari, uno tantum loco copiosius, quod Antiochenam numerat sedem: cuius in græco vulgato nulla mentio.

3 ¶ Nec non Sic emendatum est ex aliquot manuscriptis, & græco, antea enim legebatur, non tamen.

C. VII. ¶ Quæ patriarchalium sedium primum, vel deinceps teneat locum.

Unde in 2. synodo, habita sub Hadriano Papa II. can. 21.

Diffinitimus e neminem profus mundi potentum quemquam eorum, qui Patriarchalibus præfunt sedibus, in honore te aut movere a proprio throno tentare, sed omni reverentia, & honore dignos iudicare, præcipue quidem sanctissimum Papam senioris Romæ, deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde vero Alexandriæ, ac Antiochiæ, ac Hierosolymorum.

DISTINCTIO XXIII.

Reviret que inter ecclesiastica officia sit differentia monstravimus. Nunc à summo incipientes, & usque ad ultimum gradum descendentes, qualiter quisque curare debeat ordinari, sanctorum auctoritatibus ostendamus.

C. I. ¶ Decretum Nicolai Papa de electione summi Pontificis.

Unde Nicolaus Papa II. in con. Lateranensi.

a Ivo p. 5. c. 9. b ex cap. 10, id est, statumus. c Dens dedit, p. 3. Ansel. l. 2. c. 72.